

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Uj köztársasági elnök Franciaországban.

Boldog franciák. Ti újra államfőt választottatok, aki hét évig fogja kormányozni az országotokat, úgy, ahogy ti akarjátok és mindezt évente félmilliót adtok. Lám minket tizenhatmillióért sem kormányoznak a nemzet akaratára szerint. Szegény magyarok. De szóljunk a francia elnökválasztásról.

Franciaországban a szenátus és a képviselőház nemzetgyűléssé egyesülve szerdán választotta meg a köztársaság új elnökét. A nemzetgyűlésnek Versaillesban megtartott elnökválasztó ülésén 848 szenátor és képviselő szavazott. A legtöbb szavazatot Fallières Armand, a szenátus elnöke nyerte, akit 449 szavazattal választottak meg Doumer Pál képviselőházi elnökkel szemben, akire 371-en szavaztak. 28 szavazat szétforgácsolódott. Fallières a szélső radikálisok jelöltje volt, míg Doumer jelöltségét a mérsékelt radikálisok és a nacionalisták pártolták. A választáson Fallières győzött, ami azt bizonyítja, hogy a francia szenátusban és képviselőházban még mindig többségben vannak a radikális politika hívei. Fallières a francia köztársas-

Fallières Armand, Franciaország új elnöke.

ság nyolcadik elnöke Thiers, Mac Mahon, Grévy, Carnot, Casimir-Perier, Faure és Loubet után és az első elnök, akinek megválasztásakor elődje még hivatalban volt. Az eddigi elnökök közül

Casimir-Perier-t és Loubet-t elődjük halála után választották meg, míg a többi elnök megválasztása alkalmával elődje már lemondott. Egyedül Loubet elnök most is, utódjának megválasztása után s a francia alkotmány értelmében elnök marad február 18-áig, amikor megválasztása óta hét esztendő teljesen letelt. Franciaországnak ilyen körülmények között most egyszerre két elnöke van.

Az egyik Fallières, akit szerdán választott meg a nemzetgyűlés, a másik Loubet. Tulajdonképpen azonban Fallières megválasztása dacára Loubet marad a köztársaság elnöke február 18-áig s Fallières addig

csak egyszerű polgár, mint bárki más.

Február 18-án Loubet átadja méltóságát utódjának s ettől a pillanattól kezdve azután Fallières lesz Franciaország feje, akinek arcképét ezalkalomból bemutatjuk olvasóinknak.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Lenni, vagy nem lenni?

A magyar nemzet történetében érdekes fordulóponthoz jutottunk. Elérkezett a kérdés, hogy lenni vagy nem lenni? A nemzet mindaddig, amíg harci sikra kellett szállani és véres csatákban megvédeni életét, megállott a nemzetek sorában és átélt minden veszélyt. De változtak az idők. Ma a háboru nem a királyok összekocanására tör ki, hanem a nagy gazdasági kérdések miatt indul meg. A csaták tere nem a véres harcmező, hanem a vásáros hely, a piac megnyerhetése. Amely nemzet munkában erősebb, az marad győztes, gazdag és az ellenfele szegény, koldus lesz.

A magyar nemzet, mint régi harci nép, eddig igen gyöngének látszik az új háboruban. Munkája egyoldalú, vezető emberei egyoldalúak, csupán nemzeti politikusok. Haj! lejárt a szép idő, a sokatbeszélés és semmittevés ideje elmúlt, vissza sem jön! Mi pedig a halálig való beszédek és semmittevés posványába sülyedtünk. Vagy nem? ... Tessék csak körültekinteni atyámfia. A mi nagyságunkat még a kis Szerbia is lenézi. Vámháborut üzen és mi tehetetlenül állunk vele szemben, nincs nemzetgyűlésünk, mely döntsön. De többet látunk ennél. A kis Montenegró, mellynél egy megyénk is nagyobb, ez a picike kis állam is hathatósan felemelte szavát Szerbia mellett és ellenünk. Nem neveltséges ez az állapot, hanem egyenesen sajnálni való, mert az ökömerészkedése a mi gyöngeségünkről tesz tanúságot. És ez igaz. Nézzünk csak szét magunk között, de ne fájjon az igazság, amit tapasztalunk a vezetőink és magunk cselekedeteiből.

Az ország népe bajban van és még nagyobb bajok lesznek. Országgyűlés nincs. A választott képviselők, az ország vezetői felveszik a fizetésüket, de ezért tesznek-e valamit? Nem! (Tisztelet a csekély kivételnek.) Ott kellene lenniök valamennyien a nép között, mert egyéb dolguk most nincs és a polgárokat ki kellene oktatni minden községben nemcsak politikára, hanem a

kétszerkettőre, a nagy egységes nemzeti munkára is. Mit tegyen a polgár a be nem fizetett adóval, hogy az adóhátralék össze ne gyűljön?

Hát a közigazgatási tisztviselők százai, akik kenyér nélkül maradnak a nemzeti küzdelem miatt, azokkal mi legyen? Ott volna a helye minden országos képviselőnek a nép között, de hány van ott? Nem sok. Pedig most volna alkalom megmutatni annak a népnek, hogy igazán szívükön viselik a szép megbízatást. Most éli a Magyar nemzet legnehezebb napjait, most volna szükség fáradságot nem ismerő, igazi hazafiakra. A politika egymagára kevés a mi nagy küzdelemünkben, mert új harcokat vivünk, melyben a *tisztességes munka* a legbiztosabb fegyver. Ez a háboru dönt a nemzet sorsa fölött. Lenni, vagy nem lenni? Ezt a magyar nemzet munkaereje és nem a vitézsége dönti el. Tehát felmunkára! Az a munka legyen egységes, nagy, mert ezáltal lesz a magyar nemzet erős, győzelme biztos.

A székesfővárosi főkapitány ügye.

Abban az időben, a mikor a budapesti rendőrség Rudnay Béla főkapitány vezetésével Pestmegye székházából erőszakkal eltávolította a törvényhatósági bizottság tagjait, az országos felháborodás nyomán, amelyet ez az erőszakosság felkeltett, egy előkelő társadalmi testület, az Országos Kaszinó körében mozgalom indult meg, hogy Rudnay főkapitányt a kaszinó törölje tagjai sorából. Utóbb azonban a kaszinó választmánya az erre vonatkozó indítványt levette a napirendről, mert a kaszinó egyik tagja előtt Fejérváry báró kijelentette, hogy Rudnay önként fog kilépni a kaszinóból.

Utóbb azonban kiderült, hogy Rudnay csak azt ígérte, hogy a kaszinó közgyűlése után fogja bejelenteni kilépését, amikor már nem lett volna kényszerhelyzetben s Fejérváry báró nyilván félreértette, amikor kijelentését úgy magyarázta, hogy Rudnay azonnal ki fog lépni. Az ügynek az lett az eredménye, hogy Rudnay hétfőn lemondott főkapitányi állásáról. A belügyminiszter döntött a lemondás dolgában, mert azt nem fogadta el, hanem megleghangu elismerő levélben kéri, hogy Rudnay helyén maradjon. A főkapitány kijelentette, hogy állásában megmarad.

A „szüreti árjegyzékünk“

és az

„őszai magárjegyzékünk“

megjelent és azt kívánatra bárkinek ingyen megküldjük

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. szám.

Vámháboru Szerbiával.

A monarchia és Szerbia között megszakadtak a tárgyalások a kereskedelmi szerződés dolgában s ha valami fordulat be nem következik, március elsején megkezdődik a vámháboru Szerbiával, sőt esetleg már előbb elzárja monarchiánk a szerb határt az állapotbevitel előtt. Szerbia a múlt nyáron nagy titokban Bulgáriával oly vám-szerződést kötött, amely a berlini szerződéssel ellenkezik, mert valóságos vámszövetséget állapít meg a két állam között.

Monarchiánk ezért a vámszövetség feltétlen elejtését követelte Szerbiától, amit azonban Szerbia tudvalevően megtagadott s erről értesítette külügyi hivatalunkat, amely azzal felelt, hogy megszakította Szerbiával a kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat. Goluchowszky gróf külügyminiszter a szerb határ elzárásával is fenyegetőzik, amire az állategészségügyi egyezmény alkalmat ad. Ehhez a magyar kormány beleegyezése is szükséges s Fejérváry báró legujabb bécsi utazása kétségkívül összefüggésben van ezzel a kérdéssel is, amennyiben a vámzárás megtörtént. Gazdaságilag Magyarországnak nincs mit tartania a szerb vámháborútól. Kivételünk Szerbiába igen csekély értéket képvisel, míg Szerbiának mezőgazdasági termékekben és állatban igen nagy behozatala van.

A vámháboru tehát Szerbiának okozna igen jelentékeny kárt s ezért valószínű, hogy a szerb kormány meg fogja gondolni a dolgot, bár a magyar mezőgazdaság szempontjából szinte kívánatos volna, hogy vámháboru legyen monarchiánk és Szerbia között.

A hosszú út.

- Hova mész Móré?
- A thürvénybe
- Mikor jössz haza?
- Nyole év múlva.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A szövetkezeti sajtó.

A Szövetkezzünkben olvasuk a következő, érdekes fejtegetést. Aránylag talán seholsem terjedt el a szövetkezeti működés oly gyorsan, mint a szabad svájci nép között. Igaz, hogy az eszme keletkezése alkalmával nem kapott azonnal mohón bele, mert annak a népnek természete az, hogy előbb mérlegel, vizsgál, kísérletez és ha ezek után jönnek látja az eszmét, akkor dolgozik érte, azért nincs ott szalmaláng, hanem kiolthatatlan tűz. Ettől a megfontoló, komolyan munkálkodó néptől érdemes tanulni, hogyan kell a szövetkezeti eszmét életre hívni és elterjeszteni minél gyorsabban, hogy a szenvedő nép minél nagyobb rétege, minél előbb felszabaduljon azon lelketlen kizsákmányolás alól, melybe őket a tőke kezelői belekényszerítették. A kibontakozást kellő erővel és oly gyorsan vitték keresztül, hogy mire az eszme ellenzői felocsudtak és az eszme terjesztése elé nehezségeket gördítettek volna, az már tisztázva, a nép előtt ismerve, erősen haladott a maga jól megcsinált útján.

Ez az eredmény az ottan vezető elemek nyilatkozata szerint, egyrészt a szövetkezeti sajtónak másrészt a szövetkezeti eszme felismert egészséges alapelvei szigorú betartásának köszönhető. A szövetkezeti eszme megismertetése és terjesztése körül az ottani sajtó kivette a maga részét, ez terjesztette az eszmét önzetlen lelkesedéssel az olvasóközönség között, mely azután jó közvetítője lett az alsó osztálynál, ahol azon elvből indultak ki, hogy a szövetkezeti eszme maradjon közömbös minden politikai párt és minden felekezeti különbség iránt, példát véve az angol alapítók törekvései és ezzel elért nagyszerű eredményeiről; ezért nyíltan kimondják, hogy ők elvileg távol tartják magukat azoktól, mert meggyőződésük, hogy ezzel biztosítják legjobban a szövetkezeti eszme előmenetelét abban a széles körben, melynek arra legnagyobb szüksége van.

Miután a szövetkezeteknek első sorban gazdasági céljuk van, nem engedték azt másfelé terelni és mentől több súlyt fektetnek ezen gazdasági célok elérésére, annál könnyebbé válik ezen fontos feladatnak okszerű megoldása. Ennek a célnak felismerése erélyes támogatást nyert abban a körben, melynek javát volt hivatva támogatni. Abban a meggyőződésben él most már a nagy eredményt felmutató szabad svájci nép, hogy aki a szövetkezeti mozgalomba politikai vagy felekezeti kérdést belevisz, az veszélyezteti magát a szövetkezeti eszmét és nagy kárt okoz annak. A szövetkezeti élet a letört nép kedélyének kultuszát is jelenti, fe frissíti lassankint annak a népcsoportnak hangulát, mely az élet küzdelmében már elfáradt és reménytelen lehangozottsággal viselve a nehezzé vált élet fáradalmait. Az ennyire elsatnyult tömeg nehezen tud felocsudni

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarunk létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utalgatásért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

tehetetlen nyomorában annak felismerésére, hogy van számára segítség. Csak az mozdíthatja meg, ha észreveszi, hogy élete megjavult. Ennek a révén szellemi értéke is idővel feljavulván, akkor az összességnek, a hazának és a haza kulturájának, kultuszának a közgazdasági politikájának válik hasznára.

Követendő példa. Ujhuta község a Bükk hegységben teljesen elszigetelten egy völgykatlanban fekszik. 1903. év őszén Hegedy Lajos cipész, Pallagi Győző kovács és Takács Gáspár földműves kezdeményezése folytán megalapították a fogyasztási szövetkezetet. Az első évben sok nehézséggel kellett megküzdeniök. Alaptőkékük alig volt 1400 korona, a nép pedig idegenkedett a szövetkezettől, mert a falubeli koresmáros és szatócsok minden lehető és lehetetlen hírek terjesztésével, sőt vesztegetési kísérletekkel is igyekeztek a szövetkezetet tönkre tenni. A három lelkes kezdeményező azonban a szövetkezés eszméjétől teljesen áthatva, válllvetve munkálkodott, hogy a szövetkezetet minél erősebb alapokra fektesse. A falu népét szóval és tettekkel győzték meg a szövetkezés előnyéről. Fáradozásuk nem is volt eredménytelen, mert ma már a község összes lakossága a szövetkezetben vásárol. A kifejlet forgalom, a tapintatos vezetés és kizárólag a központnál történő árubeszerzés a szövetkezet gyors felvirágoztatását eredményezte. Ma a szövetkezet saját házában van elhelyezve melyet tartaléktőkéjéből vásárolt. A folyó évben mészárszék és szikvizgyár fellátításán fáradozik az igazgatóság. Az ujhutai fogyasztó szövetkezet méltán sorozza a „minta” szövetkezetek közé.

Szövetkezeti sertéshizlalás. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kötelékében létesített szövetkezeti sertéshizlalótelep most küldötte be a múlt évi működéséről szóló értesítését. Ez első évi működés elég eredményes volt. Többek között József főherceg kisjenői uradalmából beállított 100 drb. mustra kocánál 51%, Graeffi Jenő poroszlói uradalmából 160 drb. 13 hónapos süldőnél 35-70%, Vojnovich Géza dr.-né aranypusztai gazdaságából 50 drb. öreg koca után 60-51% és Kóczán László gyömrői gazdaságából 50 darab sertésnél 43% nyereséget értek el. Mindenestre biztató kezdet és tekintettel a megbízható állatorvosi felügyeletre, nemkülönben az aránylag olcsó kezelési költségekre, e vállalkozást ajánlhatjuk mindama gazdák figyelmébe, akik önálló és rendszeres hizlalótelepet nem rendezhetnek be.

A magyar nemzeti küzdelmet úgy szolgáljuk igazán, úgy terjesztjük szellemi harcosunkat, a „Független Ujság”-ot. Kérjen mutatványszámot.

• MI UJSÁG? •

Egy milliomos hatalma. Lapunk jelen számában *Egy milliomos hatalma* címen érdekes regény közlését kezdjük meg. A regény szerzője *Hawthorn*, az ismert regényíró New-Yorkot választotta regénye színhelyéül. Rendkívül érdekesen és vonzóan írja le a világváros életének mozgalmát s egy bűnügyi cselekményt állít be regénye tárgyául. E körül szövődik egy szerelmi regény is. A cselekmény mozgatója Gould elhunyt amerikai milliomos, akit a világ egyik leghatalmasabb és leggazdagabb pénzemberének ismeretek s aki valósággal uralta az amerikai pénzügyi viszonyokat. Uj regényünket olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

Lónyay Elemér gróf birtokvásárlása. Lónyay Elemér gróf és felesége, a kik nem régen három napig az oroszvári kastélyban tartózkodtak, négy millió koronáért megvették az oroszvári ötezer holdas birtokot. A szerződést tegnap irták alá. A Pozsonytól egy órányira lévő birtok, amely az ország legszebb birtokainak egyike, két századon át a Zichy-Ferrais grófok tulajdona volt. 1872-ben Henckel-Donnersmark Hugó gróf két millió forintért megvette második felesége, született Kászonyi Laura számára, aki múlt év decemberben halt meg Bécsben 69 éves korában.

A gödöllői vadászterület. Nagy port vert fel annak idején, hogy a Gödöllő községi vadászterületet, amelyet eddig mindig a királyi uradalom bérelt, a legutóbbi nyilvános árverésen a község gazdaközönsége egy megbízottja által ellicitáltatta az udvar kezéről. A ténynek annak idején bizonyos politikai háttere és színezete volt és az árverést az uradalom igazgatósága meg is fölebbezte Pestmegye alispánjához, mint másodfoku bírósághoz. Az alispán formai okokból meg is semmisítette az árverést és új árverés kitűzését rendelte el. Az alispán döntésébe azonban a község gazdaközönsége éppen a politikai hangulat befolyása alatt nem akart megnyugodni és megfellebbezte a döntést a közigazgatási bírósághoz. A közigazgatási bíróság végzése leérkezett a vármegyéhez. Az ítélet helyesnek mondja ki az alispán döntését és a panaszost elutasítja felebbezésével. A közigazgatási bíróság döntése folytán e tárgyban most újabb árverés tüzetik ki s valószínű, hogy azon a királyi uradalmak intézősége is részt fog venni.

A magyar kir. államvasutak gépgyáranak lokomobil oséplőgép és „MILLENNIUM” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérüggnöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcseplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,**

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit, továbbá: **„AGRÁR-DRILL”** tolókerekű rendszerű **sorvetőgépeit, aczéllöntésű ekével ellátott EKÉIT** és egyéb **mezőgazdasági eszközöket.**

Bóra Fiumében. Fiumében az elmúlt héten két napig tartó igen heves bóra-szél akadályozza a kikötői forgalmat. A hajók a környékről nem érkehetnek. A kikötőben lévő „Saturno” Lloyd-gőzös kötelei elszakadtak, a hajó a hullámgáthoz vetődött, ahol két vitorlásba ütközve, azokat elsüllyesztette. Azután a „Briona” és „Volosa” gőzösökbe ütdöve, szintén sérüléseket ejtett rajtuk. A kár 5000 korona. A dühöngő bóra Fiedel Jakab krajnai lakost lefujta a szekéről. A kocsisnak bal lába eltörött.

Mire esküdtek a régi főispánok? Nyitra vármegye archívumából vették elő a régi e-kümintát, amelyet a múlt században mondtak el a főispánok. Ebből kitűnik, hogy a mai megyefőnökökkel szemben a régi főispánok a megyei autonomia védelmére is esküdtek. Az igen érdekes eskümintá ez volt: „Én Nagy. Nyitra Vármegyének Fő Ispánja Esküszök az Élő Istenre, Attya, Fiu s Szent Lélek és tellyes Szentháromság egy bizony Istenre, hogy minden én előttem való pörösöknek és mindennemű dologban valami az én tisztemhez és hivatalomhoz illendő, léssen gazdag és szegény személy válogatás nélkül gyűlölséget, szeretetet, kedvezést, félelmet, szerencsét és adományt félre vetvén, valamint Isten Törvénye és Igazsága szerint valónak ítélik lenni cselekszem és Executiót teszek az Nemes Szabadságnak megtartója és Vármegyéknek mindenben oltalmazója leszek. Isten engem úgy segélyen! Amen.”

Eltűnt ezresek. Rejtelmes ügyben folytat nyomozást a budapesti rendőrség. Virava József ügyvéd a Mezőgazdák Szövetkezetétől 12 ezer koronát vett fel. A pénzt, amely tizenkét darab ezresből állott, hazavitte Ferenc-körut 1. számú lakására, ahol irodájában a vasszekrényben helyezte el. Másnap délután fizetnie kellett volna, ki akarta venni a pénzt, de a legnagyobb megdöbbenésére az ezresek eltűntek. Feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást.

Küzdelem a vadkannal. Izgalmas vadászkalandja volt a minap Lázár Lajos erzsébetvárosi vadásznak, Az erzsébetvárosi »Hullás«-ban napok óta üzött egy hatalmas vadkant s végre rákadt egy sűrű bozótban. Hirtelen rálőtt és lapockán találta. Másodsor már nem löhetett, mert a vadkan rárohant és a földre terítette, miközben felhasította a csizmáját és a ruháját. Szerencsére az agyarái le voltak törve, máskülönben talán meg is ölte volna a vadászt. Izgalmas küzdelem fejlődött ki ezután a vadász és a megbőszült állat között. Lázárnak sikerült talpraugrania, de a vadkan újból rárontott és másodsor is letépette a földre. Ekkor a vadászkiéhez kapott, melyet azonban nem tudott kinyitni, minthogy csak az egyik keze volt szabad. A bal kezével ugyanis belekapaszkodott a vadkan sörényébe. Már azt hitte,

hogy élve nem menekedhetik meg a dühös állattól, mely azonban egyszerre hátraugrott, majd elrohant a sűrűbe. A vadász, habár a jobb kezének mutató ujja súlyosan megsebesült a küzdelemben, másnap a vérnyomon követte a vadkant, hogy ismét szembe szálljon vele. De nem találhatta meg, mert idegen vadászterületen rejtőzött el.

A postadajak fölemelése. A magyar és osztrák kereskedelemügyi kormányok körében felmerült tervek szerint az új esztendő első napjaiban egyes postai küldemények díjait fel fogják emelni. A legutolsó fölemelés öt évvel ezelőtt: 1900. jan. 1-én lépett életbe. Akkor — mint ismeretes — a belföldi levelező-lapok díját négy fillérről öt fillérré, az ajánlott-levelekért 20 fillérről 25-re és a pénzes-utalványok díját egyes fokozatokban-ugyancsak 20 fillérről 25-re emelték. Az új postadaj-fölemeléseket hivatalosan még nem hozták nyilvánosságra, de az máris bizonyos, hogy a levelek díját a belföldi forgalomba 10 fillérről 12-re fogják fölemelni. Az új portó kiszabás, az öt év előttihez hasonlóan azzal okolják meg, hogy a 12 filléres díjjal a külföldi paritás jobban megközelíthető (Franciaországban tudvalevőleg 14 cent, Németországban 10 pfenning a belföldi levelek postadíja). Ezenkívül több más posta küldemény díjának a fölemelését is tervezik. A közönség előrelátható elégedetlenségének enyhítésére úgy akarnak intézkedni, hogy a belföldi levelező-lapok díját öt fillérről a régi négy fillérré szállítják le. Az új rend a terv szerint március elsején lép életbe.

Vagyonában tönkre tett püspök. A kassai egyházmegye ősz püspöke jutott erre a keserves sorsra, mert tulságosan megbizott egy zsidó fiuban, ki aztán visszaélt bizalmával és azzal a szeretetével, melylyel Bubic püspök a régi műkineseket vásárolta. Értéktelen lim-lomot vett meg a nak rábeszélésére az aggastyán és mert jövedelméből nem futotta, uzsorásoktól vett fel pénzt rá, mikor már régi birtokát is eladta. Vagyoni romlását, hogy legalább az egyházmegye ne bánja meg, a múlt héten átadta jószágainak kormányzását helyettesének, Fischer Agost felszentelt püspöknek. Hála Istennek, hogy a miniszterium és a budapesti rendőrség még idejében rátette kezét a dologra és végső veszedelmétől megmenetette az ősz főpapot. Hogy milyen lelketlenséggel rántották be az agg tudóst, bizonyítja az a körülmény, hogy hitelzáró mindjárt az egyezési tárgyalás kezdetén 75% engedményt ajánlottak.

Egy 109 éves indián-főnök halála. Az amerikai Wisconsin államban, Resewe indiánus faluban a napokban meghalt Gezheosh, a chippkwa indiánusok főnöke 109 éves korában. Halála napján még részt vett egy mulatságon és késő estig mulatott. 1796-ban született a «Nagy tó» mellett és itt töltötte el élete legnagyobb részét. Sok harcban vett részt, melyet

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Fevilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
▼ elszámolás. ▼

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elf. gad: V
Husnemüket, füstölt
húst, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb.

törzse a fehérek ellen vivott, valamint nagyon ki-tüntette magát a sioux indiánok ellen vivott harcokban. Az Egyesült-Államokkal folytatott béketárgyalásoknál is fontos szerepet játszott és még öreg korában is többször Washingtonba utazott, hogy átvegye a pénzt, amit az amerikai kormány évente kiutal az indián törzseknek.

Felrobbant hadihajó. Rio de Janeirótól délre fekvő Jacacanga kikötőben veszteglő Aquadaban nevű brazilai cirkálóhajó éjjel fölrobbant és elmerült. A robbanás este háromnegyed tízkor történt. A hajónak majdnem minden tisztje odavészett. A halottak száma százkilencvenhat, a sebesülteké harminchat. Három ellentengernagy, Alois de Barroso a hajó kapitánya, két fregatt-kapitány, két német fényképész és egy újságíró is életét veszítette. A tengerészeti miniszter vizsgálóbizottsággal rögtön Jacacangába ment. A Barroso páncéloshajó a miniszterekkel és a fölrobbant hajó sebesülteivel Jacacangából Rio de Janeiróba indult, ahová már megérkezett. A színházak a gyász jeléül zárva voltak.

Pályázat a gödöllői baromfitenyésztő női tanfolyamra. A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő munkásnőket képző iskola vezetősége az 1906. évi évfolyamra pályázatot hirdet. Fölvételnek azon magyar nők, akik írni és olvasni tudnak. A kurzus 1 évig tart és teljesen ingyenes; az iskola célja, hogy nagyobb baromfitenyésztő telepek részére szakképzett munkásnőket neveljen, illetve a baromfitenyésztési szak tudást népszerűsítse és terjessze. Folyamodni február 15-ig lehet. Bővebb felvilágosítást az iskola vezetősége (Gödöllő) ad.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! **EGYETEMES ACZÉLEKÉK.** !

! Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból. !

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.
Pánczélaczél-kormánylemez.
Magasított aczélekefej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

! Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is. !

! Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélezim:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Bányász-sztrájk. Troppauban hétfő óta a Terézia-tárna munkásai sztrájkolnak. A Terézia-tárna a lengyel-ostraui witkowitzi bányatelephez tartozik. A sztrájk igazi oka, hogy egy munkás összeveszett az egyik munkavezetővel és emiatt a munkást el akarták bocsátani. Később az igazgatóság kijelentette, hogy elbocsátás helyett áthelyezi az illető munkást, de a munkások hétfőn délután mégis sztrájkba léptek. A bányászok most már nemcsak az illető munkás visszatagadását, hanem a munkavezetőnek elbocsátását is követelik. Miután a munkások ragaszkodnak követelésükhöz, megszakították a tárgyalásokat. A sztrájkoló munkások száma ezer.

Garázda legények. Magyar-Kanizsán parasztlegé-nyek tánemulatságot rendeztek és ez alkalommal több berugott legény az ügyeletes Nagy János és Pataki Péter rendőröket megtámadta és félholtra verte. A rendőrök védelmükre fegyvert ragadtak, többször rálöttek támadóikra és Muesi Sándor és Solti Pál legényeket súlyosan megsebesítették.

Óriási ezüstrakomány. Newyorkból jelentik, hogy az Északnémet Lloyd egyik gyorsgőzöse, a „Kaiser Wilhelm der Grosse“ január 10-én Newyorkból Plymouthba oly óriási rakomány ezüstöt szállított, aminőt még gőzhajó Angliába sohasem hozott. Az értékes hajórakomány, amelyet Londonba irányítottak, 1017 láda mexikói dollárt és 83+ ezüstrudat tartalmazott. Több mint 1 millió dollár értékben 110 tonna sulyu volt ez a rakomány. Viharos idő volt és így a hajó kikötése nehézségekkel járt. A „Great Western Railway Company“ egy óriási szerkocsiján átvitték a kincset a Millbay Dockra, ahol egy hosszú vonaton pénzszállításra berendezett kocsikon Londonba szállították.

Nagy gyárégés Zágrábban. Zágrábból írják, hogy a Száva melletti jesimari cink- és sodrony-gyár teljesen leégett. A kár két és fél millió korona. Hatszáz munkás kenyér nélkül maradt. Az oltásnál sok tüzoltó is megsebesült.

A gaurai zendülés. Szatmárról írják, hogy a gaurai zendülés ügyében a vizsgálatot befejezték. A zendülésnek, melynek három csendőr esett áldozatul, mint a vizsgálat bebizonyította, Székely Ernő, az új községi jegyző tulbuzgósága volt az oka. Ugyanis a község oláh lakosai a szintén oláh nemzetiségű Indra Kálmán volt körjegyző felfüggesztését akarták megfélebbezni és emiatt tartottak népgyűlést. Székely ezt megtudta és három csendőrrel közbelépett s megtörtént az összeütközés s a csendőröket véresre verték ugyanarra, hogy még kórházba vannak s ha meg is menekülnek, a csendőrségi szolgálatra teljesen képtelenek lesznek. Vagy husz oláh parasztot tartóztattak le eddig, kik teljes beismerésben vannak. Mindnyájukat a szatmári törvényszékre hozzák.

Hárommillió egy falunak. Párisban nemrég meghalt egy Pannier nevű ügyvéd, aki minden vagyonát, hárommillió koronát, szülőfalujára, Dampierre-re hagyta. A kis falueska, amelynek mindössze 217 lakosa van, a hagyatékából kórházat és szegényházat fog építeni, a maradékot pedig diákok részére szánt ösztöndíjakra fordítják. A kis Dampierre így alkalmasint a leggazdagabb községe a világnak.

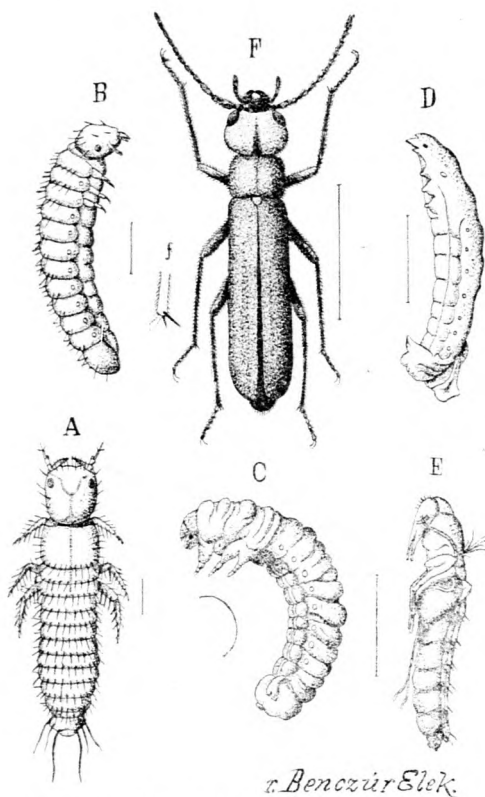
Új pénz Kinában. Berlinből jelentik, hogy a kínai kormány egy Berlin melletti gépgyárban pénzverő gépeket rendelt. Az eddigi sokféle három- és négy-

A hollóbogár.

Az 1903—4. évi sáskairtással egyidejűleg megfigyelték a hollóbogár fejlődését és pusztítását, amelyet érdemes szakemberünk, *Jablonowski József*, a rovar-tani intézet vezetőjének előadása nyomán, kivonatossan az alábbiakban ismertetünk.

A hollóbogár a na rovarok közé tartozik, amelyek hasznosak, de kártékonyak is s ezenkívül a többi bogaraktól eltérő fejlődésük miatt a legérdekesebbek is.

Hasznos, mert pusztítja a sáskák tojását. Kártékony, mert eszi a burgonya, cukor- és takarmányrépa levelét, lerágja a lucernát és a zabosbükönyben a bükönyt. Érdekes végül azért, mert fejlődése bonyodalmas volta miatt sorakozik majdnem a filloxera életmódja mellé.

Benczúr Elek

A hollóbogár és átalakuló alakjai A) első B) második, C) harmadik lárvája, D) álbábja, E) igazi bábja, F) a kifejlesztett bogár. (Mind kissé nagyítva; az egyes alakok melletti egyenes vonal természetes nagyságukat mutatja).

Noha a hollóbogár inkább az Alföld bogara, mert ez a sáska és a „tikkadt szöcskenyájak” hazája s ott van a bogarunk is teljes otthonosságában, azért akadhat az a többi dombos-halmos vidékeinken, mert hiszen ami e bogár fiasításának felneveléséhez szükséges, szöcske, van ott is.

A hollóbogár közeli rokona a kőrisbogárnak s olyan termetű is, de valamivel kisebb. Rokona a kőrisbogárnak még azért is, hogy hólyaghuzó természetű, de nem olyan nagy mértékben, mint amaz.

A hollóbogár egészen fekete színű, csak a feje és a csápok töve vörös. A feje közepe hosszában, körülbelül a közepéből egészen a hátulsó szélig, van egy fekete vonal; fekete a szeme is. Mellkasa felszínén sűrű pontszerű bemélyedések vannak, közepe hosszában egy barázda húzódik, amelyek mélyében némely példányon sűrű, fehér szőrözlet van. Szárnya fekete, fénytelen, finoman és sűrűn pontozott, külső

szélök vékony vonal alakjában fehér szőrrel van szegélyezve. A mellkas s a potroh hasi fele a rajta lévő szőrtől szürkésnek látszik. Lába fekete, hosszú. (Lásd a mellékelt ábrán F-t.) Legtöbbje 13—15 mm. hosszú, de van sok olyan nőstény, amely a hímnél nagyobb, s amely 18—19 mm. hosszú is. Ha a nőstény teste a benne fejlődő tojástól megpocakosodik, potroha jóval hosszabb a szárnyaknál és általában nagyobbak látszik akkor az egész teste.

A földből kibuvó hollóbogár eleintén a fű között él, 5—6 nap alatt igen elszaporodik és csak úgy nyüzög a földön. Kisebb-nagyobb, sokszor több négyszögölnvi foltokban kavarog a földön, míg utóbb egynéhány bizonyos irányban megindul s a többi másfél lépés széles vagy keskenyebb vonalban, tüskön bokron-árkon keresztül követi. E vonuló had már élelmét keresi s ha lábán el nem érheti, szárnyra kel, míg a legközelebbi burgonya, répa stb. vetést elérve, azt pár nap alatt tönkre teszi.

Kártevését június közepén tul kezdi és folytatja július közepéig. Ekkor visszatér a legelőkre, ahonnet jött, tehát július végén augusztus elején, amikor a sáskák egy része már szintén tojni kezd. A nőstény potrohát sekélyen belefurja a laza földbe, sokat tojik, de egy gödörkébe csak mintegy 50—60 tojást. A tojása tojásdad alakú, 2—3 mm. hosszú, 1 mm. széles, szennyes csontszin fehér. A tojásokból augusztus végén és szeptember elején buvik ki a 3,5—4 mm. hosszú lárvá (A), mely eleintén fehér, de csakhamar megfeketedik. E lárvát háromkarmunak (triungulinus) hívják, mely ha kikelt a tojásból, rögtön keresésre indul. Kutat, nyomoz, hol van a földben elrejtve a sáskatojás. Erről pedig tudnunk kell, hogy azt a sáska a földbe tojta. Potrohát földbe furta és körülbelül másfél centiméter hosszú tokba zárva, tojását a földbe úgy tojja le, hogy a tok szája éppen a föld felszínét érje. Ha ezzel kész, akkor azután a tokot sűrű, habos és gyorsan száradó nyálával lezárja és kissé beföldeli.

E tokokra és tartalmukra vadászik a hollóbogár lárvája. Ha egy tokra rátalált, rögtön megeszi a tetején lévő habos váladékot. Majd elfogyaszt még egy-két sáskatojást s utána olyan alakot ölt, mint aminőt az ábrákon B-nél látunk. Ezen átalakulás előtt fekete volt, utána fehér, vagy legalább csontszinfehér lesz. Átalakulása bevégeztével ismét jókorát eszik a sáskatojásból és rövid idő múlva harmadszor vedlik. E vedlés után, miként C-nél láthatjuk, pajortermetű lesz. Fehér színét most is megtartja. Rövid táplálkozás után megint vedlik és alakot cserél. Ezuttal lábát, száját elveszti, hiszen itt a tél, dermedt állapotban táplálkózni nem lehet, tehát bebábozódik s olyan alakúvá válik, miként D-nél látjuk. Fehér színe ezuttal világos sárgásbarnává válik. Mint ilyen telet. Tavasszal, amikor a sáskák kelése közeledik, megmozdul a hollóbogár — mondjuk — bábja, bőre megreped, de belőle nem a várt hollóbogár, hanem ismét olyan pajortermetű lárvá kel, mint amilyen az már a téli bebábozódás előtt volt s amilyen képét már C-nél láttuk. Kiskorrig megmarad még ilyen alakban. Elvándorol eddigi tanyájáról s kissé mélyebben húzódik a földbe is s annyi alakváltozás és bőrcserélés után végre bebábozódik igazán (E), hogy május derekán bábja bogárrá változzék át és kikeljen.

Mint láthatjuk a hollóbogár maga is rendkívül kártékony rovar, de mert a sáskának leghatalmasabb pusztítója, egyuttal igen hasznos is. Miután sokkal szaporább a sáskánál (a hollóbogár 150—200-at, a

20. Teleni!

A hollóbogár által megrágott burgonyaszárak, rajtuk néhány rágesáló hollóbogár. (Kisebbitve.)

sáska csak 35—40-et tojik) csakhamar elpusztítja a sáskát, de ekkor az ő szaporodása is megszűnik, mert lárvájának nincs miből élnie. És ekkor kárt sem tehet.

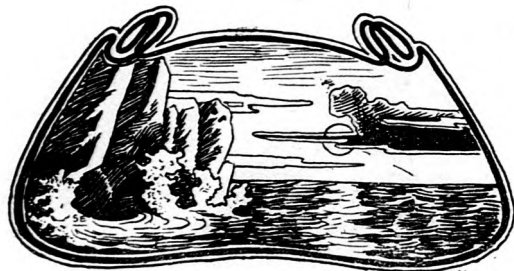
Hogy azonban addig, míg ez a várt idő bekövetkezik, mit tegyünk, e tekintetben tartssuk magunkat a következőkhöz ;

Nagy, kivált szikes, száraz rétek és legelők közepében mindig várhatjuk, hogy e bogár meglephet. Burgonya és cukor- meg takarmányrépa esetében, mihelyest az első 1—2 tő vagy répa meg van rágva, rögtön mérgezzük meg akár svájnfurti zölddel (hat deka svájnfurti zöld, hat deka oltatlan méz, egy-két marék rozsliszt, 100 liter víz), vagy 4°/o-os klórbárium-oldattal.

E két mérég egyikét sem alkalmazhatjuk a lucerna és zabosbükköny esetében. Mert a mikor a hollóbogár e két takarmányt meglepi, az majdnem mindig igen nagy. Hisz éppen azért száll is reá a hollóbogár. Ezt tehát mergezni nem szabad. Ha pedig magára hagyjuk, megeszi a bogár. Ilyen esetben legjobb, ha a menthetőt megmentjük s ha a meglepett takarmányt rögtön levágatjuk és elhordatjuk. Ha helyén hagynók, megtörténhetnék, hogy megzáródásáig semmi sem maradna belőle. Jászkiséren láttam, hogy a renden heverő zabosbükköny bükkönyét mohón falta. Ha pedig a lucerna gyenge volna, akkor meg kell próbálni a lehálózást. Azt hiszem, ha akkor fognánk hozzá, amikor a hollóbogár pl. délelőtt és délben élénken sűrög-forog, akkor sokat lehetne belőle kiirtani.

Egyébként azonban, ahol a kopár réten, kiégett legelőn tanyázik, ott ne bántsuk! Szükségünk van reá e sáskás helyeken nagyon!

Dughagymaellártás. Hogy a dughagyma meg ne fagyjon s ki ne csirásodjék, erre nézve a dughagyma mennyisége s a rendelkezésre álló helyiségek szerint többféleképpen járhatunk el. A dughagymát legjobb száraz, meleg helyen tartani; ezen célból nagyobb zacskókban vagy mondjuk kisebb zsákokban a eselédkonyhában, vagy eselédszobában akasztjuk fel, úgy, hogy szabadon lógjon. Alkalmos helyiségben bubos kemencés szobában oly módon is eltartható, hogy a szoba gerendás mennyezetére (a kályha közelében) léceket erősítenek keret módjára, erre deszkákat fektetnek s erre vékony rétegben terítik el a dughagymát. Mindkét eljárás mellett a dughagyma jól kiszárad, nem csirásodik s jövő évben kiültetve, az időelötti felmagzás százaléka csekély lesz. Ha fenti mód szerint — bárminő oknál fogva — eltartható nem lenne, akkor száraz padláson szalma között tartjuk el oly módon, hogy a jó vastagon lerakott szalmára vékony rétegben elterítjük a hagymát s ujólag szalmával takarjuk le. Az ily módon eltartott dughagyma azonban könnyebben van kitéve a romlásnak s kiültetés után a felmagzás százaléka is nagyobb lesz.

Óhajtalak.

Óhajtalak, én kedvesem

Mert azt hiszem: a szerelem

— Árnyal az árny, sugár sugárral —

Nem éri be csak önmagával.

Mit az okoskodás, a bölcsesség,

Ha szivem a sziveddel ég!

Ha vágyam csupán a te vágyad,

És lelkem eleped utánad!

Álmatlan éjszakákon

Te vagy egyetlen álmom

S nappalom fénye is te vagy.

Bolyongjak bármely ég alatt —

Neved zendíti körülöttem

A madár, ahogy tovaröppen.

Az átsuhanó esti szél

Szivemnek csak rólad regél.

És a virágok, mind amennyi van.

Szeliden, szótalan

Rád emlékeztetnek, szivem,

Ki busan és hiven,

Egyedül, messze-messze földön

Sírod el könyeid

S csak egy örömöd, egy üdvöd van,

Hogy szived — emlékezhetik.

Almok közt élek én is,

Könyeim gyakran hullanak,

És nem érzek mást, nem teszek mást:

Óhajtalak, — óhajtalak.

Endrődi Sándor.

A nép lelke.

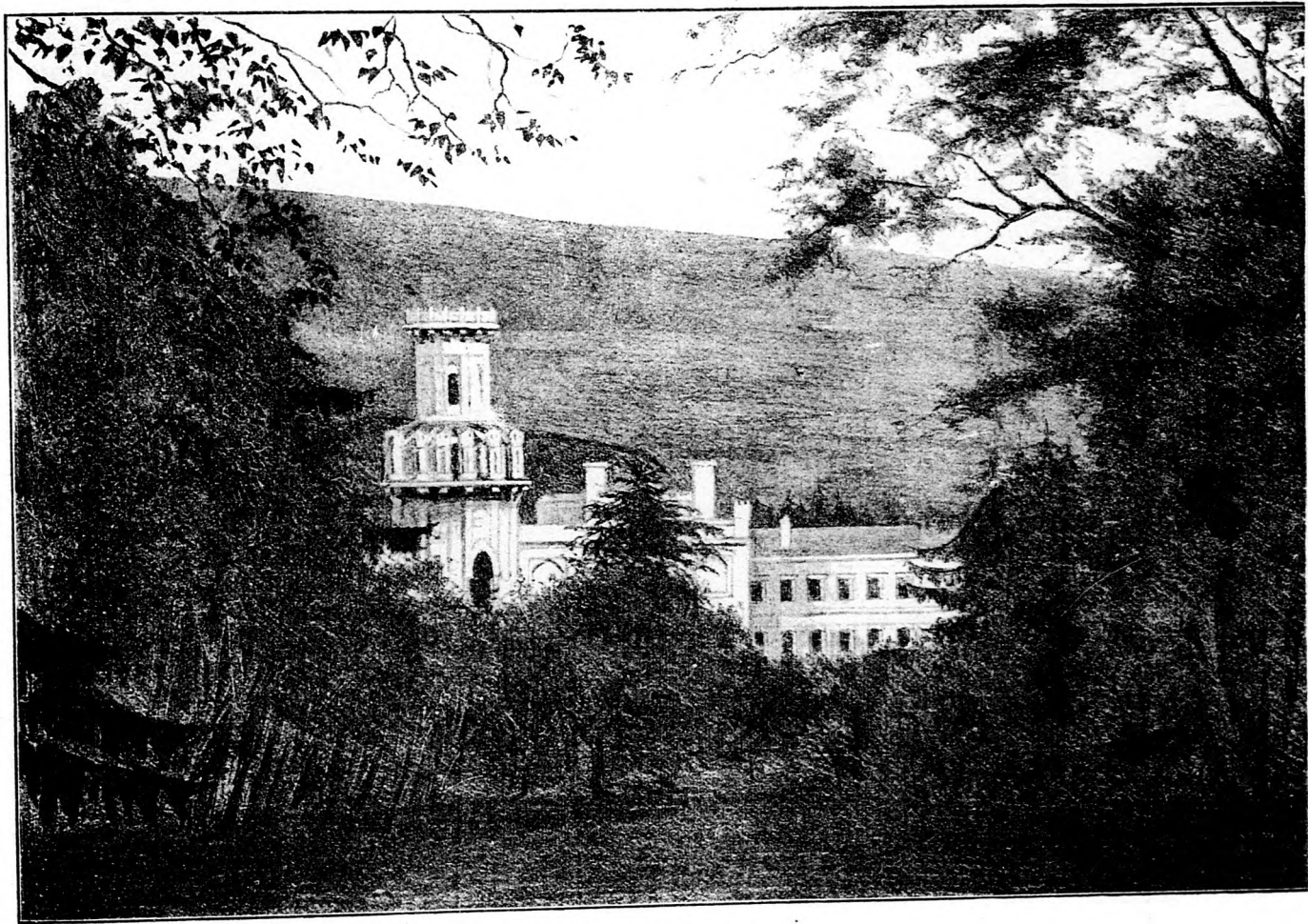
— Irta és a Budapesti Dávid Ferenc Egylet-ben fölolvasta
Benedek Elek. —

A nép lelke, a nép lelkének megnyilatkozása egy végtelennek tetsző nagy birodalom, a melyre igazán illik a büszke mondás: itt a nap sohasem száll le. Enne a birodalomnak ezer meg ezer gazdag tartománya van s a ki egy tartományba lép, alig tud kijutni egy másik tartományba, lelkét, szemét úgy lefogják ez egy tartomány kincsei. Arra, hogy nem az egész birodalmat, de annak csak egy tartományát is gondosan bejárjuk, nem egy nap, nem egy esztendő, de egy egész élet sem elegendő. Mert a nép

lelke kincset termel ott is, a hol a felületes néző szeme csak sivár homokot lát. Még a házépítésben is megszólal a nép költői lelke: fészekrakás ez, hol a durva sárt megaranyozza a családalapítás költői gondolata. Maga a családalapítás egy szép tartomány. Az eljegyzés, a lakodalom, a gyermek keresztelese, dajkálása, a dajkadonák, a gyermek játéka — nem egy szépséges szép tartomány-e ez?

Es az élet a faluban, az erdőn, a mezőn. És maga a halál, a temetés, a sirató, a temetőkert. A nép egész élete a bölcsőtől a sirig. Bizony mo' dom, egy élet sem elég arra, hogy ezt a rengeteg birodalmat bejárjuk. És ezek még csak azok a tartományok, melyek a néplélek megnyilatkozásának költői vonasait tárják élénk. A végtelen birodalomban egy külön

mesére, bárhonnan került az hozzá, rányomta a maga bélyegét: a maga hamisítatlan, eredeti eszejárását, gondolkozását megtaláljuk valamennyiben, épp úgy az idegentől közénk szakadtakban, mint azokban, melyeknek eredete nyilvánvalóan magyar. A magyar nép komoly természete nem szereti a trágárságokat s nevezetes körülmény, hogy míg népmeséinkből akár tíz vastag kötetre való is lehetne összeszedni, melyek bátran adhatók a serdülő ifjúság kezébe, alig egy vékony kötetre való van oly mese, melyek a bennök előtorduló trágárságokkal az ifjúság lelkében kárt tehetnének. Annál jobban kedveli az igazi, törülmetszett, kacagtató humort s mikor ennek a komoly természetű nép különös kedvelője, nem árul el ezzel következtetlenséget, ellenkezőleg: a komoly

A fiúmei rizshántó gyár.

birodalom maga a népköltészet ismét egy sereg tartománynyal. A betlehemes játékok, az ünnepi szokások, a balladák, a szerelmi dalok, a bordalok, a katonanóták, a tréfás és gunyos dalok, a tánconóták — s végezetül a mesék tartománya: a népköltészet összes tartományai közt a leggazdagabb tartomány.

Ide vezetem hallgatóimat. Jöjjenek velem.

Míg a dalokban a nép meglepő gazdag érzésvilága szólal még a maga bájos egyszerűségében, megkapó közvetlenségében, a mesékben lehetetlen nem csodálnunk hatalmas képzelő erejét, törülmetszett humorát, találékonyágát, ötletességét, egészséges eszejárását. A népmesék nagy részéről nehéz kimutatni, hol volt az igazi bölcsője, honnan, mely országból került hozzánk, de a magyar minden

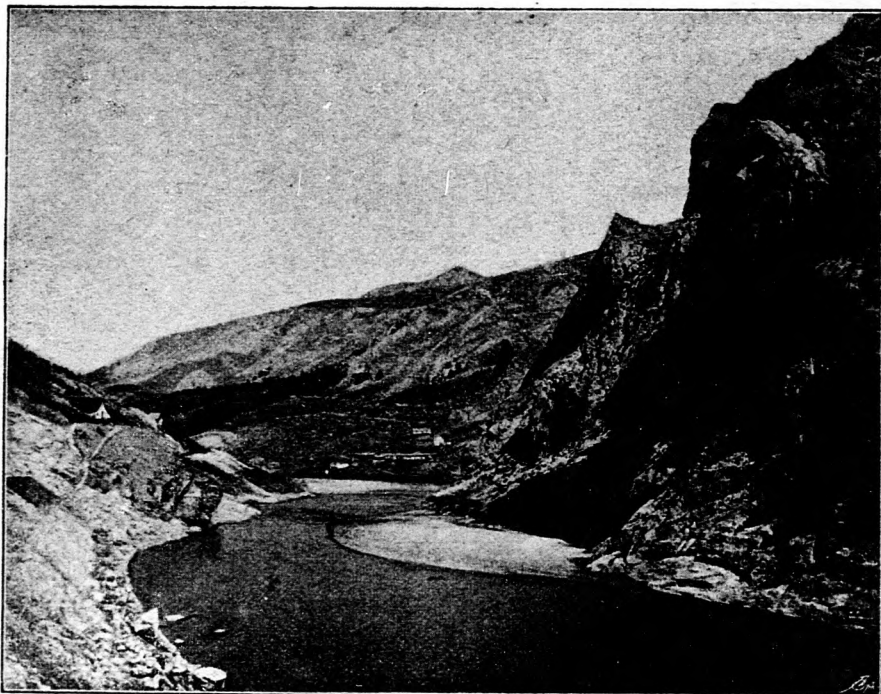
gondolkozásu s nehéz munkát végző népnek lelki szükséglete ez. Nem a csodás elemekkel utómött mesék a magyar nép legkedvesebb meséi, hanem azok, melyekben saját magára, a maga eszejárására ismer, melyekben az életbölcsesség egészséges humorral párosul. A mesemondás valóságos lelki pihenő s első tekintetre alig ismerünk a kevés szavu, komoly természetű magyarra, ha halluk bohónál-bohóbb ötleteit, melyek gyakran a képtelenségekbe csapnak át. Lehetetlen, képtelen helyzeteket teremt a magyar mesemondó bohókás kedve s ez egészen magyar sajátosság: a nyugati népeknél alig találunk erre példát, legalább is a képtelenségeket nem fűzik — hogy úgy mondják — a végtelenségig.

Ime, itt van mindjárt az egyszeri székely gyermek,

a ki az apja lakodalmát meséli el. Azzal a képtelenséggel kezdi, hogy az ő apja el akarja venni az anyját s küldi a malomba, hogy őrlessen a lakodalmra kenyérnek valót. Kezdőik ezzel a képtelenséggel s következik erre a képtelenségek egész láncolata. Keres egy átalvetőt s felvisz a hijjuba (padlás) három tarisznyát, ott megölt kilenc szalmazsákot buzával. Persze csak úgy könnyedén a vállára billenti s viszi a szekérre. Az ökröket be akarja fogni, de egyik sem talál jól a régi helyére; fogja a csást hcsból, a hócsost csából s így jól talál. A járompálea sem talál a helyére. Egyik helyett dugja a lapátnyelet, másik a kötőrudat s rendben van. A malomba érve, az ökrök előtt felüti az ostor nyelét, nehogy meginduljanak, megy a malomba, keresi a molnári, egy lelket sem talál, néz az ágy alá, a kályha mögé s hát látja, hogy a zöld kancsó nincs a szegen. Ebből megtudta, hogy a malom eprézni ment. Nosza utána, ki az erdőbe. Ott a malom, szimatol a bokrok közt. Vág egy husángot,

aztán hazakerül. Otthon már sirva, jajgatva keresteté apja, anyja. Lett nagy öröm. Legelőször ő járta el az anyjával a menyasszonytáncot. „En még ezután — így szól a mese vége — egy esztendőre lettem, mert apámnak igazi törvényes fia vagyok, szépen felesperedtem s ügyes legény lett belőlem.“

Számtalan változatban él ez a mese s van még több e fajta. De képtelenségek hajhászása nélkül is csak úgy buzog, pezseg meséinkben a legpompásabb humor, az elmés, kifogyatatlan jókedv. A kicsinylett, semmibe vett, féleszünek, kótyának tartott szegény legények lépten-nyomon csuffá tesznek, kezdve a falu biráján, fel a királyig mindenféle földi hatalmasságot, van mit nevetni az ő tehetetlen haragjukon. Itt van az özvegyasszony nagyerejű, de lusa fia, Erős János, ki csakhogy a halálba nem üldözi gazdáját, a bírót. Alig tud megszabadulni a legénytől, a kit pedig azért fogad fel, hogy kevés bér fejében jól kihasználja. Elküldi Jánost a juhokkal s megparancsolja, hogy napközben irtsa ki a ciherest

Részlet a Balkánról.

de mire ráüthetett volna, a malom már lent a völgyben, zug, szakatol s az ő buzáját őrli. Mire leér, az ostornyél megfogant s akkora fa nőt belőle, mint a barassai torony s annyi fiókát költöttek belé a seregélyek, hogy azoknak a csárrogásától nem lehetett hallani a malom zugását, felmász a tóra a seregélyfiakért, dugja kezét a likba, de nem fér; próbálja a fejét: jól beletér s teli szedi a keblét seregélyfiával. Az ám, de nem tudja kihuzni fejét a likból. Hopp! hazafutott, vette a ródaló fejszét s kivágta a likból. De nem tud leszállani, oly vastag a fa. Kiált a molnárnak: segítsen, ez meg a fiától molnárpógácsát küld neki. Végre megértik, mi baja, s felnyujtanak neki egy véka korpát. Ebből kötelet sodor. Próbálja, leér-e a földig s hát egyrét nem ér le; próbálja kétrétüleg s úgy pompásan leér.

Ereszkedik lefelé, de egy egér elragja a kötelet, ám a mire leesett volna, a keblében a seregélyfiak megtollasodtak s elrepültek vele. És így tovább. Képtelennél-képtelenebb dolgok történnek vele. Végre

is, de arról már megfeledkezett, hogy ennivalót adjon neki. János nagy tüzet csapott, két bárányt megnyuzott, nyársra huzta, megsütötte, megette. Este kérdi a gazda: Mekkora helyen nyuztad meg János? (Már t. i. a ciherest.) — En biz egészen, felelt János. Kisült, hogy a bárányokat nyuzta meg, de a bíró nem mer haragot mutatni, mert az volt a komencióban, hogy esztendő végén egy pár boeskor-szijjat kap a legény, ezt pedig annak a hátából vágják, a melyik, megharagszik a másikra. János ad is okot eleget a haragra, de a bíró nem mer haragudni. És bár nagy károkat okoz, a legény pártján vagyunk, mert a fukar bíró éhezheti s bár az is benne volt a komencióban, hogy János özvegyanyját is ellátja étellel, itallal, ruházattal, erről is bölcsen megfeledkezik. Szinte biztatjuk Jánost: csak bosszantsa a bírót. Bosszantja is tőle kitelhetően. Egész télen át egy bokrot sem huz ki a ciherestől. A bírót veti föl a mérég. Végre is kénytelen becsületesen feltarisznyálni a legényt. Akkor aztán a

nagyerejü legény egy nap alatt tövestől kirántotta a bokrokat, összehordta egy csomóba, meggyújtotta s lett akkora tűz, hogy a faluban félreverték a harangot, odacsődült a falu népe. A bíró pattog, de János csak azt kérdi tőle: Talán bizony haragszik gazduram? — s ijedten válaszol a bíró: Dehogy haragszom, dehogy haragszom! A szegény bíró most mindent elpróbál, hogy valahogy megszabaduljon a veszedelmes legénytől. Az erdőbe küldi abban a reményben, hogy ott a medve majd megöli Jánost, de János egy vaddisznó csordával állít haza, meg egy medvével! aztán mély kutatást a bíró, annak a fenekére leküldi Jánost s mikor fel akar jönni, nagy malomkövet dobát rá. De János a malomkövet fejébe nyomja, akár egy kalapot, feljő a kutból s pálinkás jó reggelt kíván a bírónak. Végül háboruba küldi a bíró, de ott meg egymaga szerteveri az ellenéget s a király hálából neki adja egyik leányát.

Más fajta ember a félkegyelmű, ostobaságra ostobaságot elkövető ember. Kire szép nagy gazdaságot hagy az apja, de egyetlen fiú volt, kényesen nevelték, meg esze sincs, tehát mindenéből kiferedik. A felesége is egyetlen leány, azt is kényesen nevelték. Ime egy kép az életből. Két életterlen összekerül, dusskálnak a jóban, de csak fogyasztani tudnak, szerezni a meglévőhöz nem. A félkegyelmű vásárba megy, mert úgy látta az apjától. Még van két szép ökre, azzal indult el. Az uton mindenféle mulatságos összeütközése van az emberekkel. A lakodalmas népek az kiáltja: Az Isten adjon a megszorítottoknak vigasztalást! Ő ezt a mondást gyakran hallotta, de nem tudja alkalmazni boldogtalan feje. A felháborodott lakodalmas nép jól elpáhozza s aztán kioktatják, hogy máskor, ha ilyet lát, rikoltson: ijjuju! Utólért egy mézszarost, ki egy sereg disznót hajt. Nosza elrikkantja magát: ijjuju! A disznók szerteszaladtak, a mézszáros eldöngeti s ez is kioktatja: máskor inkább kiáltsd azt: az Isten áldja meg egy helyett kettővel! Meg is fogadta a tanácsot; ezt kiáltja oda egy gazdának, ki a buzavetés közül tépegeti a tövist, bogánesot. — Máskor inkább segíts, ha ilyet látsz, oktatja a gazda. De előbb jól eldöngeti ez is. Persze hogy segít két verekedő embernek, kik egymás haját tépték. Ő hol az egyik, hol a másik haját tépi, minek természetes következése, hogy a verekedő atyafiak nekiesnek s az ő haját tépik. És így tovább.

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

Részlet a Balkánról. A kis balkáni államok egy nagy hegyes csoporton terülnek el. Most, hogy a vámháború kitört Szerbia és a Magyar-Osztrák monarchia között, alkalmoszerűnek tartjuk ebből a hegyes országból bemutatni egy kis részt képen is.

A fumei rizshántó gyár. Megirtuk, hogy a fumei rizshántó gyárban tűz ütött ki, mely rengeteg kárt tett ebben a szép iparvállalatban. A biztosítás révén megtérült az épületek kára, melyet újra fölépítenek abból a biztosítási pénzből, hanem a forgalom megakadása és az ebből eredő kár nincs megtérítve a biztosított összeg által. Midőn bemutatjuk a fumei rizshántó gyárt képen is, reméljük, hogy a tűzveszedelmet átszenvedve, erősödni fog az újraépítés által.

Pótló-rejtvény.

— Lenagel Ferentől. —

N-nel első személy vagyok;
R-rel friss vért továbbiok;
S-sel kötőszóvá leszek;
L-lel mindig tápot veszek;
K-val utat s léket nyitok;
V-vel időt határolok.
Találj ki hát mi vagyok én
Ha papíron látsz feketén?

Megfejtési határidő 1906. február hó 3.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 3. számában közölt talány megfejtése.

„Istennél a bocsánat s bűnért irgalmazás,
Egy van, mit nem bocsát meg — a kazaárulás.“

Garay János.

Helyesen fejtették meg: Baesy Margit, Sarudy Boróka, Nagy Mariska, Fekete Ida, Joó Mariska, Renner Ida, Beke Piroška, Cséplő Rózsa, Schvarz Matild, Horváth Vilma, Szebeni Ferencné, özv. Bódié Simon Juliánna, Vezér Géza, Füredy Gábor, Felits Miklós, Cserép József, Ladányi József ifj., Vajda Antal ifj., Tóth István, Békás Sándor, Gulyás Gyula, Takareszku István, Beke János, Soós Gáspár, Szabó Imre, Komonkai Ferenc, Sajgató Elek, Bardoc András Jánosné, Barabás Lajos, Renner Antal, Béres Miklós, Vass István.

A sorshuzásnál Cséplő Rózsa nevét huzzuk ki, kinek egy kötet regényt küldöttünk.

• LEVELES SZEKRÉNY •

H. H. József. Ha ön egyik gyermekét várható örökrészt nézve már kielégítette és most arról kíván gondoskodni, hogy a fennmaradt vagyont feleségének ez a másik fiának biztosítsa, úgy, hogy nyugodt lehessen afelelől, hogy őket örökségükben a már kielégített fiú meg ne háboríthassa: ezen célt elérheti akár megfelelő végrendelet útján, akár azáltal, ha a vagyont még életében reájuk ruházza. Fődolgoz az, hogy a végrendeletben világosan ki legyen mutatva, mit és mennyit kapott az illető fiú örökségére és hogy az örökhagyó atya ezzel őt teljesen kielégítettnek kívánja tekinteni. Még azon esetre is, ha a vagyont még életében feleségére és eddig ki nem elégitett fiára ruházza, akkor se mulassza a végrendeletet készíteni, amelyben részletesen ki legyen mutatva, hogy miként és mivel elégitette ki őt örökségére nézve, és világosan ki legyen fejezve az a végakarata, hogy vagyona, ily módon osztassék meg és a már korábban kielégített fiú ezt az intézkedést meg ne támadhassa. — **Pusztai József** A köteles rész felét teszi annak, a mit az illető örökös törvényes öröklés esetén kapna. Az ön esetében tehát feltéve, hogy a birtoknak értéke 12,600 frtot tesz ki, egy-egy örökös köteles része 2,100 frtra fog rugni s ezt az illető örökös csakis pénzben követelheti a törvények szerint. Az ügyvédek iránt érzett bizalmatlansága az ön dolga, de nem egészen indokolt, mert ha jogi kérdésekben valamit biztosan akarunk tudni, magunk is ügyvédtől kérdezzük meg. — **Fekete Antal.** A szülésznőképző tanfolyam négy hónapig tart. Kezdődik március 1-én és okt. 1-én. Jó előre kell jelentkezni a kolozsvári egyetem orvosi karánál. A tanfolyamra csak egészséges testalkatú, írni-olvasni tudó és legalább 20 éves, de legfőleg 40 éves nőket vesznek fel. Beiratkozásnál a születési bizonyítvány és erkölcsi bizonyítvány kell. A tandíj, az oklevél kiállítására és a szükséges műszerek ára körülbelül 80–100 korona. Vagyontalan bábajelölteknek a költségeket felerészben, sőt teljesen is elengedik. Tudnivalóként tessék a kolozsvári egyetem orvosi karához írni. — **Ispán.** A gazda által napszámósainak, aratóinak és külső cselédeknek konvenció fejében

TIZENKETTEDIK ÉVFOLYAM.

Egy magyar ember sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb magyar heti ujságot, a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

társadalmi és mezőgazdasági képes hetilapot,

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének“

hivatalos közlönyét a magyar gazdák számára.

Felelős szerkesztő: **SZILASSY ZOLTÁN**
országgyűlési képviselő, az orsz. magyar gazd. egyesület titkárja.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják

a „**FÜGGETLEN UJSÁG**“-ot,

a magyar gazdaosztály igaz barátját.

Előfizetési ára: Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona.

A „*Független Ujság*“ a magyar polgári osztály, kisgazdák, kisiparosok érdekeiért küzd, és a tisztességes munka megvédelmezését sürgeti. *Gazdasági cikkei* a folytonos tökéletesedésre adnak utmutatást, *szépirodalmi közleményei* a szív nemesítésén, az elme szórakoztatásán kívül, a *valódi magyar nemzeti szellemnek és vallásos irányynak* istápolását és terjesztését tüzték ki feladatuknak.

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“-ot a legelső magyar írók írják.

Szépirodalmi részének munkatársai: *Bárony István, Buday Barna, Hegedüs András, Magyar Gyula, Péterfy Tamás, Petrus Jenő, Pósa Lajos, Tarcsafalvi Albert.* Lapunk szövetkezeti és gazdasági részének munkatársai: *Balogh Elemér,* a «Hangya» vezérigazgatója, *Baly Kálmán,* urad. kasznár, *dr. Bernát István* közgazdasági író, *Matlaskovszki Tádé* gazdasági író, *Cserhádi Sándor,* gazdasági akad. tanár, *Csernay Ödön* író, *Hajdu István,* uradalmi kasznár, *Hosszu Albert,* földmívelési iskolai tanár, *Hreblay Emil,* m. kir. állattenyésztési felügyelő, *Jankó Szilárd, Jeszenszky Pál,* orsz. magy. gazd. egyleti titkár, *Kerpely Kálmán,* gazd. tanintézeti tanár, *Löherer Andor,* közgazd. író, *Praznovszky Ágost,* urad. kasznár, *Rovara Frigyes,* urad. igazgató, *Rubinek Gyula,* országos magyar gazd. egyes. titkár, *K. Ruffy Pál,* uradalmi főtiszt, *Sporzon Pál,* gazdasági tanint. tanár, *Stanchich Béla,* az Országos Központi Hitelszövetkezet ellenőre, *Száhlender Gyula,* urad. építészeti intéző, *Szalay János,* m. kir. állattenyésztési felügyelő, *Szilassy Zoltán,* o. m. g. e. titkár, *Sztankovics János,* gazd. tanint. ig. tanár, *Drucker Jenő dr.* a „Borászati Lapok“ szerkesztője.

A „*Független Ujság*“ képeit a legelső magyar művészek készítik.

Levélzsekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol.

A „**Független Ujság**“ olcsóságával (egész évre 8 korona félévre 4 korona) főleg a szerényebb viszonyúak igényeinek felel meg, de a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba, (Bpest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek) küldendőek.

Sürgönyczim: Consum, Budapest. Telefon: 25-02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utca 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindenemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. Kivitelei osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árakra előlegeket is folyósít. Sertésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000.— kor.
Alapítványok	1,278,240.— kor.
Alapítók	200,000.— kor.
Tartalékok	174,767-80 kor.
Összesen	2,253,007-80 kor.
1901. évi fölösleg	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg	59,782-26 kor.
1903. évi fölösleg	109,831-73 kor.
1904. évi fölösleg	72,438-23 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegyből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosított tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetéselegye közgyűlési határozattal tartalékokba helyezett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással, indetirányban készséggel szolgál az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

1905. évi forgalom: 25,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek második sorozata folyó évi október hó
4-én veszi kezdetét.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fametszet stb. uljan. Térképek, torvazetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosítottak

Vidéki megrendelések pontosan és határozatosan eszközöltek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% KÁI

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb
Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő
minőségben legolcsóbban
szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, (Köztelek).